

مطالعات پیش‌امکان‌سنجی
برای شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری
استان اردبیل در بخش معدن و صنایع معدنی

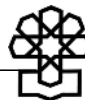
کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۳۴۶۷
بهمن‌ماه ۱۳۹۲

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۳.....	وضعیت کلی معادن و صنایع معدنی استان.....
۱۰.....	پتانسیل‌های معدنی استان در مناطق مختلف.....
۱۲.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۱۳.....	منابع و مآخذ.....

مطالعات پیش‌امکان‌سنجی برای شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان اردبیل در بخش معدن و صنایع معدنی^۱

چکیده

یکی از وظایف اصلی حاکمیت، شناخت مزیت‌های نسبی مناطق مختلف کشور در عرصه‌های گوناگون است. از جمله ظرفیت‌های موجود در کشور بخش معدن و صنایع معدنی است. بنابراین لزوم شناخت ظرفیت‌های معدنی نقاط مختلف اهمیت پیدا می‌کند. به‌ویژه آنکه ذخایر معدنی به‌طور عمده در مناطق محروم و دورافتاده قرار دارند. لذا مطالعه مزیت‌های نسبی این بخش و ارتقای ظرفیت بهره‌برداری از آنها می‌تواند در افزایش سهم استان در اقتصاد ملی و ایجاد اشتغال و بهبود زندگی مردم مناطق دارای ذخایر، مؤثر واقع شود.

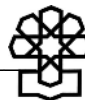
۱. مبنای این مطالعه، گزارش شماره ۳ «مطالعات پیش‌امکان‌سنجی برای شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در همه رشته‌های صنایع معدنی با توجه به مزیت‌ها و پتانسیل‌های مناطق کشور» مربوط به استان اردبیل است که توسط دانشگاه صنایع و معادن به سفارش دفتر صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه شده است. ضمن کسب اجازه از وزارت مزبور، هدف از تهیه این گزارش، توسط گروه معدن و صنایع معدنی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، آشنایی بیشتر نمایندگان محترم حوزه‌های مختلف استان اردبیل از پتانسیل‌های معدنی و صنایع معدنی به‌منظور توسعه استان می‌باشد.

مقدمه

اصل رقابت‌پذیری در دنیای امروز، وجود و لزوم برنامه‌ریزی صحیح برای استفاده از سرمایه و منابع محدود و تخصیص بهینه منابع در جهت استفاده از مزیت‌های نسبی را بیش از پیش تقویت می‌کند. یکی از وظایف اصلی حاکمیت، شناخت مزیت‌های نسبی مناطق مختلف و ایجاد زیرساخت‌ها جهت هدایت درست سرمایه‌ها و منابع برای تولید ثروت و ارزش‌افزوده از مزیت‌های موجود و تبدیل این مزیت‌ها به مزیت‌های رقابتی است و تمامی این اهداف محقق نمی‌شود مگر در سایه شناخت دقیق و درست پتانسیل‌های نقاط مختلف کشور در عرصه‌های گوناگون.

یکی از مهمترین بخش‌ها در این بین، بخش معدن و صنایع معدنی است که به‌واسطه بالا بودن هزینه‌های حمل‌ونقل و لزوم ایجاد زنجیره ارزش در طول استخراج تا حلقه‌های پایانی زنجیره و عدم توان جابجایی معدن، لزوم شناخت پتانسیل‌های معدنی نقاط مختلف اهمیت پیدا می‌کند.

در این گزارش، سعی شده است پتانسیل‌های معدنی و رشته فعالیت‌های دارای مزیت نسبی در صنایع معدنی استان معرفی شود تا نمایندگان محترم استان در تصمیم‌گیری برای ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه منطقه‌ای، همچنین هدایت درست سرمایه‌گذاران، اقدامات لازم را مبذول فرمایند.

وضعیت کلی معادن و صنایع معدنی استان

الف) وضعیت کلی معادن استان اردبیل در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. وضعیت معادن فعال استان اردبیل در سال ۱۳۸۹

ردیف	معادن مهم	تعداد معادن فعال	تعداد اشتغال ایجاد شده نفر	نخایر معدنی (هزار تن)	استخراج واقعی سالیانه (هزار تن)	ارزش تولیدات (میلیون ریال)	شاخص‌های عملکردی بخش معدن استان			
							متوسط تولید هر معدن (تن)	متوسط تولید سرانه (تن)	ارزش تولیدات سرانه (هزار ریال)	نسبت استخراج واقعی به نخایر معدنی (درصد)
۱	پوکه معدنی	۴	۱۲۱	۳۷,۹۶۴	۳۴	۲,۶۸۰	۸/۴	۰/۳	۲۲/۱	۰/۰۹
۲	تراورتن	۲	۴۳	۱۰,۷۹۵	۱۳	۷,۸۰۰	۶/۵	۰/۳	۱۸۱/۴	۰/۱۲
۳	کلسیت	۰	۵	۷,۹۵۰	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۴	خاک صنعتی	-	۱۰	۷,۰۰۰	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۵	سنگ آهک	۲	۲۸	۶۰,۷۹	۹۳۰	۲۳,۲۵۰	۰/۰	۲۴/۵	۶۱۱/۸	۱۵/۳
۶	مرمریت	۲	۴۵	۵,۷۲۴	۳۰	۱۸,۰۰۰	۱۵/۰	۰/۷	۴۰۰/۰	۰/۵۲
۷	شیل	-	۱۰	۴,۴۱۷	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۸	سنگ آهن	-	۱۰	۳,۸۶۱	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۹	باریت	-	۴	۲,۹۳۰	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۱۰	پرلیت	-	۸	۲,۷۰۰	-	-	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
	سایر معادن	۸۹	۵۱۵	۲۱۲,۷۹۹	۱,۱۷۱	۳۰,۰۶۴	۱۳/۲	۲/۳	۵۸/۴	۰/۵۵
	کل معادن استان	۹۹	۸۰۹	۳۰۲,۲۱۹	۲/۱۷۸	۸۱,۷۹۴	۲۲/۰	۲/۷	۱۰۱/۱	۰/۷۲

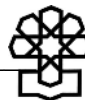
مأخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

* آمار در دسترس نیست.

مطابق جدول ۱، عمده معادن استان اردبیل شامل سنگ‌های تزئینی از نوع تراورتن، مرمریت و پوکه معدنی است. به عبارت دیگر انواع مختلف مصالح ساختمانی عمده معادن استان را تشکیل می‌دهد که در صورت افزایش کیفیت می‌تواند ارزش‌افزوده حائز اهمیت برای سرمایه‌گذاری داشته باشد. در ارتباط با دیگر معادن دارای ارزش‌افزوده بالا، با توجه به نبود اطلاعات کافی امکان اظهارنظر وجود ندارد. تراورتن به علت داشتن حفرات، خاصیت عایق حرارتی و صوتی از مقاومت قابل قبولی برخوردار است. سنگ مرمریت نیز به خاطر زیبایی، استحکام و مقاومت در برابر آتش و فرسایش، سنگی با ارزش به‌شمار می‌رود، البته وجود معادن پوکه معدنی به دلیل مصارف ساختمانی و سنگ آهک که خود منبعی برای فرآوری انواع سنگ‌های معدنی می‌باشد، از دیگر ظرفیت‌های معدنی این استان است.

ب) عناصر نادر خاکی در استان اردبیل

در کنار معادن مهم، وجود ۱ مورد ماده معدنی «پتاس» که در کشاورزی کاربرد دارد و دارای پتانسیل‌های زیادی در استان اردبیل، از ارزش‌افزوده قابل توجهی برای سرمایه‌گذاری برخوردار است، زیرا که سالیانه صدها هزار تن نیاز کشاورزی به کود پتاس به صورت واردات از خارج تأمین می‌شود که گاهی برای واردات آن نیز کشور با مشکل روبرو شده است.

جدول ۲. عناصر نادر خاکی در استان اردبیل

نام ماده معدنی	توضیحات	محل وجود ماده معدنی	میزان ذخایر پیش‌بینی شده	مصارف عمده صنعتی
پتاس	پتاسیم فلز الکالن است به رنگ سفید. نقره‌ای با نماد K، عدد اتمی ۱۹، وزن اتمی ۳۹/۰۹، وزن مخصوص ۰/۸۶۲ گرم بر سانتی‌متر مکعب، سختی ۰/۴ در مقیاس موس، خیلی نرم، نقطه جوش ۷۵۹ درجه سانتیگراد و نقطه ذوب ۶۳/۳۵ درجه سانتیگراد	آذربایجان تا نواحی مرکزی و جنوبی و به طرف شرق تا نیشابور	-	پتاس در صنایع مختلفی استفاده می‌شود. اما مهم‌ترین کاربرد آن به‌عنوان کود شیمیایی در کشاورزی است. سایر مصارف آن در صنایع غیرکشاورزی مانند تولید صابون و شوینده‌ها، رنگ‌های شیمیایی و داروها، صنایع شیشه و سرامیک، صنایع غذایی، تهیه گل حفاری و... هستند که حجم بسیار کمی از تولید پتاس، در این صنایع مصرف می‌شود. تعداد زیادی از نمک‌های پتاسیم بسیار مهم هستند و شامل برمید، کربنات، کرات، کلرید، کرومات، سینید، دی‌کرومات، هیدروکسید، یدید، نیترات و سولفات پتاسیم می‌باشند

مأخذ: سازمان زمین‌شناسی کشور.

ج) وضعیت صنایع معدنی استان اردبیل

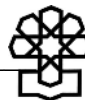
وجود ظرفیت‌های معدنی در استان اردبیل، به توسعه صنایع معدنی در فرآوری بومی مواد معدنی کمک می‌کند. مطابق جدول ۳، وجود ۸۹ کارگاه در زمینه صنایع معدنی و اشتغال ۲،۴۶۰ نفر نیروی انسانی نشان از برخورداری جایگاه مناسب استان است.

جدول ۳. وضعیت صنایع معدنی استان اردبیل به تفکیک انواع محصولات در سال ۱۳۸۸

(میلیون ریال)

ردیف	شرح	تعداد کارگاه	تعداد شاغلان (نفر)	ارزش داده‌های فعالیت صنعتی	ارزش ستانده‌های فعالیت صنعتی	ارزش افزوده فعالیت صنعتی	شاخص بهره‌وری کار (نفر)
۱	تولید محصولات شیشه‌ای بجز شیشه جام	۱	۱۱	۱,۰۰۷	۱,۹۷۰	۹۶۳	۸۷/۵
۲	تولید کالاهای سرامیکی غیرنسوز غیرساختمانی	۱	۱۲	۶,۶۷۶	۸,۲۰۹	۱,۵۳۴	۱۲۷/۸
۳	تولید سیمان و آهک و گچ	۱	۳۵۷	۱۰۰,۰۷۷	۴۸۷,۴۰۰	۳۸۷,۳۲۴	۱,۰۸۴/۹
۴	تولید محصولات ساخته شده از بتن و سیمان و گچ	۱۹	۳۲۷	۶۲,۱۸۶	۱۰۱,۹۲۹	۳۹,۷۴۳	۱۲۱/۵
۵	بریدن و شکل دادن و تکمیل سنگ	۱	۵۱	۳۹,۳۹۰	۴۲,۸۴۲	۳,۴۶۲	۶۷/۹
۶	تولید آجر	۲۱	۵۹۰	۱۷,۵۵۱	۵۸,۱۶۴	۴۰,۶۱۳	۶۸/۸
۷	تولید سایر محصولات گلی و سرامیکی غیرنسوز ساختمانی	۱	۳۱	۳,۰۷۵	۸,۶۸۵	۵,۶۱۰	۱۸۱/۰
۸	تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی طبقه بندی نشده در جای دیگر	۴۰	۶۵۲	۲۰۶,۶۷۶	۳۵۶,۱۱۵	۱۴۹,۴۳۹	۲۲۹/۲
۹	تولید محصولات اولیه آهن و فولاد	۳	۴۱۹	۴۶,۴۴۰	۹۳,۶۳۲	۴۷,۱۹۲	۱۱۲/۶
۱۰	ریخته‌گری آهن و فولاد	۱	۱۰	۱,۹۲۵	۳,۰۲۶	۱,۱۰۱	۱۱۰/۱
	مجموع	۸۹	۲,۴۶۰	۴۸۴,۹۹۱	۱,۱۶۱,۹۷۱	۶۷۶,۹۸۰	۲۷۵/۲

مأخذ: نتایج آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی مرکز آمار ایران و محاسبات مشاور.

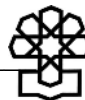

با توجه به وضعیت معادن مهم و صنایع معدنی، برخی از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در صنایع معدنی استان اردبیل را که شرح آنها در قالب ۱۰ عنوان مطرح شده است به‌طور خلاصه در جدول زیر می‌توان معرفی نمود.

جدول ۴. فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی استان اردبیل

ردیف	عنوان سرمایه‌گذاری	شرح
۱	استخراج و فرآوری ماده معدنی نقلین سینییت جهت تولید آلومینا	به‌رغم قرار داشتن ایران در میان ۲۰ کشور برتر دنیا به لحاظ دارا بودن ذخایر معدنی، ذخیره بوکسیت قابل توجهی برای تولید آلومینیم در کشور وجود ندارد. بنابراین برای جلوگیری از افزایش واردات بوکسیت به کشور باید در تولید این فلز از پودر آلومینا استفاده کرد. ماده مورد نیاز برای تولید آلومینا، نقلین - سینییت می‌باشد که خوشبختانه به تازگی در استان اردبیل یافت شده است.
۲	استخراج و فرآوری مواد معدنی دولومیت، بنتوتیت، دیاتومیت و آلونیت	سرمایه‌گذاری در فرآوری و استخراج مواد معدنی دولومیت، بنتوتیت، دیاتومیت و نیز آلونیت که ذخایر جدیدی از این مواد معدنی در استان کشف شده است، هم می‌تواند برای کاربرد در صنایع پایین‌دستی مرتبط در استان مورد استفاده قرار بگیرد و هم به استان‌های دیگر صادر شود. این مواد کاربردهای فراوانی در صنایع معدنی دارند که عبارتند از: دولومیت: صنایع ذوب فلزات، صنایع نسوز، شیشه‌سازی، سرامیک، رنگ‌سازی، کشاورزی بنتوتیت: ریخته‌گری، حفاری چاه، گندوله آهن، تصفیه و رنگبری، مواد شوینده و داروسازی، جاذب رطوبت برای ساخت جزایر مصنوعی دیاتومیت: صنایع فیلتراسیون، رنگ‌سازی، کاغذسازی، ساینده‌ها، چینی‌سازی، نسوزها و عایق‌ها آلونیت: ماده اصلی پتاس است و کاربرد ویژه آن در صنعت

شرح	عنوان سرمایه‌گذاری	ردیف
چرم‌سازی، رنگ‌سازی، لاک‌سازی و در پزشکی، از عناصر اصلی تشکیل‌دهنده مواد بندآورنده خون است و نیز به‌عنوان بتونه و صافی در تهیه برخی از انواع کاغذ، تهیه کود شیمیایی و تهیه رنگدانه سفید در رنگ‌سازی کاربرد دارد.		
با توجه به ذخایر معدنی موجود استان، به‌عنوان مواد اولیه و تأمین نیازهای آتی داخلی کشور و امکان صادرات آن	ایجاد کارخانجات تولید شمش‌های آهن و فولاد و چدن و محصولات وابسته	۳
یکی از انواع عناصر نادر خاکی استان اردبیل وجود ذخایر معدنی پتاس در استان می‌باشد که با استخراج و فرآوری معادن مزبور می‌توان در زمینه تولیدات شیمیایی، کشاورزی و تولیدات محصولات غذایی و دارویی اقدام کرد.	سرمایه‌گذاری در عناصر نادر خاکی	۴
با وجود ذخایر معدنی سنگ بازالت در استان و اهمیت و کاربرد فراوان این ماده معدنی در صنایع معدنی، سرمایه‌گذاری در این بخش توصیه می‌گردد. این سنگ به‌صورت لاشه و خرد شده به‌عنوان سنگ ساختمانی و در زیرسازی جاده‌ها، پرکننده ستون‌ها و ... عرضه می‌شود. این سنگ به‌صورت ریخته‌گری برای عایق‌های الکتریکی، آسترکاری، کفسازی صنعتی، سنگ‌های ساختمانی و مواد مقاوم به سایش استفاده می‌گردد. همچنین به‌صورت کاشی و سرامیک در کاربردهای مقاوم به اسید و باز با مقاومت سایشی بالا و به‌عنوان پوشش‌های داخلی مخازن، لوله‌ها، همزن‌ها، کف مجراهای صنعتی و ... عرضه می‌گردد	استخراج و فرآوری ماده معدنی بازالت	۵
استان اردبیل بعد از استان آذربایجان شرقی دارای بیشترین ذخایر معدنی پرلیت در کشور به میزان ۲,۷۰۰ هزار تن می‌باشد و با توجه به کاربردهای فراوان این ماده معدنی در صنایع گوناگون از یک طرف و داشتن ارزش‌افزوده نسبتاً بالا در فرآوری این ماده معدنی از طرف دیگر،	استخراج و فرآوری ماده معدنی پرلیت	۶

ردیف	عنوان سرمایه‌گذاری	شرح
		سرمایه‌گذاری بیشتر در این صنعت را توجیه‌پذیر می‌نماید. پرلایت در مصالح ساختمانی به‌صورت قطعات پیش‌ساخته، پلاسترهای معمولی ساختمان، عایق‌های پرکننده، آجرهای عایق صدا و ... در باغبانی اصلاح خاک و چمن، عامل رشد گیاهان و رشد و پرورش بذر، در مصارف صنعتی به‌صورت پرکننده، عایق‌های حرارتی، نسوزها، مواد منفجره، جذب‌کننده‌ها، محصولات پیش‌ساخته، گل حفاری، در کمک صافی‌ها و فیلترها، در صنایع شیمیایی برای تولید و تصفیه شکر، داروسازی، نوشیدنی‌ها و تصفیه آب و در نهایت در کشاورزی به‌صورت عامل حاصلخیزی، ضدآفت، علف‌کش و خوراک دام اشاره نمود
۷	تولید سنگ‌های ساختمان با کیفیت مطلوب و پیشرفته	با در نظر گرفتن ذخایر معدنی سنگ‌های ساختمانی در استان و توانمندسازی نیروی انسانی متخصص برای تولید سنگ‌های ساختمانی باکیفیت و استاندارد بالا در جهت جایگزینی آن با واردات سنگ‌های ساختمانی از خارج کشور و صادرات آن به منطقه، سرمایه‌گذاری بیشتر در این صنعت توصیه می‌شود
۸	ایجاد کارخانجات جدید سیمان	وجود ذخایر قابل توجه آهک در استان اردبیل از یک طرف و قرار گرفتن در همسایگی کشور آذربایجان و راه‌های ارتباطی آن به کلیه مناطق شمال غربی کشور، امکان کلی تولید محصولات معدنی انواع سیمان (به‌خصوص سیمان ویژه) را فراهم می‌کند
۹	ایجاد کارخانجات جدید ظروف چینی و چینی بهداشتی	با توجه به ذخایر معدنی موجود استان به‌عنوان مواد اولیه و واردات قابل توجه چینی و چینی بهداشتی و نیازهای آتی داخل کشور و امکان صادرات آن
۱۰	سرمایه‌گذاری در صنایع شیشه جام و محصولات شیشه‌ای	وجود معادن سیلیس در استان و یا نزدیکی استان به معادن سیلیس استان‌های همجوار در کنار سایر پتانسیل‌های اقتصادی و اجتماعی استان و وجود واردات شیشه و نیاز کشور و امکان صادرات آن، سرمایه‌گذاری مزبور را به‌طور کلی توجیه می‌نماید

پتانسیل‌های معدنی استان در مناطق مختلف

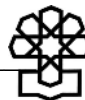
به‌طور کلی پتانسیل‌های معدنی استان به سه گروه زیر تقسیم‌بندی می‌شوند:

گروه مواد معدنی فلزی: استان تقریباً فاقد معادن فلزی درحال بهره‌برداری می‌باشد ولی اندیس‌های بالقوه‌ای از فلزات آهن، مس، سرب، روی، منگنز، آنتیموان، مولیبدن، طلا و... در استان شناسایی شده که قابلیت مطالعات اکتشافی دارند. تنها معدن فلزی قابل بهره‌برداری استان، معدن آهن موئیل مشکین‌شهر می‌باشد.

گروه مواد معدنی غیرفلزی: استان از نظر دارا بودن مواد معدنی غیرفلزی از تنوع نسبتاً مناسبی برخوردار است و ذخایری از سیلیس، سنگ‌های زینتی، فلدسپات، کائولن، بنتونیت، پرلیت، نفلین سینیت، کربنات کلسیم، گوگرد، دیاتومیت و... شناسایی شده و برخی نیز درحال بهره‌برداری می‌باشند مثل معدن عقیق پیرجواد، معدن سیلیس سردابه، معدن پرلیت عرصه دوگاه و... .

گروه مواد معدنی مصالح ساختمانی: استان به‌لحاظ دارا بودن مواد معدنی طبقه یک (مصالح ساختمانی) از رتبه ممتاز کشوری برخوردار است. به‌طوری که از نظر مواد پوزولانی و پوکه معدنی در کشور سرآمد می‌باشد. ذخایر سنگ لاشه و مالون، مارن، شیل، آهک، دولومیت، سنگ‌های تزئینی (تراورتن و مرمریت)، گچ، شن و ماسه کوهی و رس... از دیگر ذخایر این گروه محسوب می‌شوند که غالباً در استان ذخایر خوبی را از آنها شاهد هستیم.

گزارش عملکرد سال ۱۳۸۹ سازمان صنایع و معادن استان اردبیل، پتانسیل‌های معدنی استان را به تفکیک مناطق در جدول ۵ به‌شرح ذیل برشمرده است.

جدول ۵. پتانسیل‌های معدنی استان را به تفکیک مناطق

ردیف	منطقه پتانسیل‌دار	ماده معدنی	توضیحات
۱	منطقه مغان (شمال استان)	شیل و مارن (رس)، شن و ماسه آبرفتی	
۲	شمال خروسلو	قیصر طبیعی و زغال‌سنگ	
۳	منطقه مالاهورنی (شمال مشکین‌شهر)	نفلین سینیت	
۴	شمال و جنوب زون ارسباران (مناطق دوزقشلاقی، ارشق و قوتورسوئی)	کائولن و سیلیس	دارای آلتراسیون‌های سیلیسی و کائولینیتی
۵	زون ارسباران	عناصر فلزی پلی‌متال، طلا و ...	جزء مناطقی که طرح‌های اکتشافی تعریف شده و عملیات اکتشافی مقدماتی بر روی این منطقه انجام پذیرفته است
۶	شمال و شرق رضی (سهرابلو)	آنالسیم	
۷	اطراف کوه سبلان	پوکه معدنی و پوزولان و هماتیت	
۸	منطقه آوارس و ورگه سران (اطراف کوه سبلان)	سیلیس	دارای آلتراسیون سیلیسی
۹	شرق رضی (منطقه آتوتوتان)	مرمریت، آهک	
۱۰	منطقه عنبران در شهرستان نمین	آهک، دولومیت، شیل، باریت، عقیق	برای مثال: معادن باریت عنبران و عقیق پیرجوار
۱۱	منطقه مستان‌آباد	سیلیس	دارای آلتراسیون‌های سیلیسی
۱۲	منطقه برج‌لو (جنوب غرب نیر)	تراورتن و آهک	برای مثال: معدن تراورتن برج‌لو
۱۳	نوار کشیده از نیر تا کوثر	پرلیت	برای مثال: پرلیت دوشانجیق دارای مجوز پروانه اکتشافی
۱۴	منطقه سیف‌آباد نمین	مرمریت	برای مثال: معادن مرمریت سیف‌آباد ۱، ۲ و ۳
۱۵	زون طالش	عناصر فلزی پلی‌متال، طلا و ...	جزء مناطقی که طرح‌های اکتشافی تعریف شده و عملیات اکتشافی مقدماتی بر روی این منطقه انجام پذیرفته است

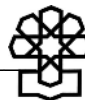
ردیف	منطقه پتانسیل‌دار	ماده معدنی	توضیحات
۱۶	منطقه ازنو (کوه ازنو در خلخال)	مرمریت	
۱۷	منطقه ماجولان	مرمریت و آهک و شیل	
۱۸	زون کربناتی شیخ جانلو - پروچ	تراورتن و آهک	برای مثال: معدن تراورتن پروچ
۱۹	زون طارم - زنجان	مس، طلا، سرب و روی و منگنز و...	جزء مناطقی که طرح‌های اکتشافی تعریف شده و عملیات اکتشافی مقدماتی بر روی این منطقه انجام پذیرفته است

مأخذ: گزارش عملکرد سال ۱۳۸۹ سازمان صنایع و معادن استان اردبیل.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با توجه به اکتشافات صورت گرفته تاکنون استان اردبیل در زمینه ذخایر مصالح ساختمانی (مواد معدنی طبقه یک) جزء استان‌های درخور توجه به‌شمار می‌رود ولی با توجه به پایین بودن سرمایه‌گذاری در اکتشاف، در زمینه ذخایر فلزی و غیرفلزی (مواد معدنی طبقه دو) از وضعیت خیلی مناسبی برخوردار نیست. با توجه به این موضوع و وجود رگه‌هایی از مواد معدنی مهم در استان، لزوم سرمایه‌گذاری ملی در بخش اکتشاف اولیه و اکتشافات تکمیلی توسط حاکمیت و بخش خصوصی بسیار لازم و ضروری به‌نظر می‌رسد.

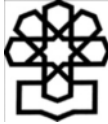
همچنین وجود زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی و تخصصی، گمرکات و بازارچه‌های مشترک با جمهوری آذربایجان و نزدیکی استان به مبادی صادراتی، یک نوع مزیت نسبی در احداث کارخانجات فرآوری مواد معدنی در طول زنجیره ارزش مواد معدنی دارای پتانسیل، همچون تولید آلومینا، فرآوری دولومیت، بنتونیت،

دیاتومیت، آمونیت، بازالت، پرتیت، سیمان، ظروف چینی و محصولات شیشه‌ای را موجه می‌سازد ولی در این بین ایجاد ظرفیت‌های جدید در استان باید با توجه به وجود ظرفیت‌های موجود در استان و دیگر مناطق کشور مورد عنایت قرار گیرد تا از حداکثر کارایی در سرمایه‌گذاری بهره برد. لازم است توجه داشت که ذخایر معدنی به‌طور عمده در مناطق محروم و دورافتاده از شهرهاست و بدیهی است که ارتقای ظرفیت بهره‌برداری از آنها می‌تواند علاوه بر افزایش سهم استان در اقتصاد ملی، در ایجاد اشتغال و بهبود زندگی مناطق دارای ذخایر مذکور تأثیر بسیار زیادی داشته باشد.

منابع و مأخذ

۱. دانشگاه صنایع و معادن.
۲. گزارش عملکرد سال ۱۳۸۹ سازمان صنایع و معادن استان اردبیل.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۴۶۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مطالعات پیش‌امکان‌سنجی برای شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان اردبیل در بخش معدن و صنایع معدنی

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه معدن و صنایع معدنی)
تهیه و تدوین: حسن عبدالله‌زاده

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، هوشنگ محمدی، فرید دهقانی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۱/۱